

**ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΙΚΗΣ
(ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ) ΓΛΩΣΣΑΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ
ΓΛΩΣΣΩΝ**

Ζωή Βερβεροπούλου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Μια έμμεση αλλά συστηματική προσπάθεια για την προαγωγή της ελληνικής γλώσσας και ορολογίας μέσω της πανεπιστημιακής διδασκαλίας των ξένων γλωσσών πραγματοποιείται στο πλαίσιο του μαθήματος της γαλλικής ως ξένης γλώσσας και ως γλώσσας ειδικότητας, στο Τμήμα Δημοσιογραφίας και Μ.Μ.Ε. του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης.

Οι γλωσσικές ανάγκες των διδασκομένων στο συγκεκριμένο Τμήμα εμφανίζονται άκρως αυξημένες, καθώς η δυνατότητα πρόσβασης σε όσο το δυνατόν περισσότερους γλωσσικούς κώδικες και ταυτόχρονα ο άψογος χειρισμός της μητρικής αποτελούν για το δημοσιογράφο θεμελιώδη επαγγελματικά ζητούμενα. Έτσι η διδασκαλία προσανατολίστηκε σε μια πιο ενεργή εμπλοκή των φοιτητών στην εκπαιδευτική διαδικασία, μωύντας τους, με ειδικού τύπου ασκήσεις, στη μετάφραση και την ετυμολογία, προσδίδοντας στην πρακτική τους "παιγνιώδη" χαρακτήρα και μετατρέποντας τη "θήρα" της κατάλληλης λέξης σε πρόκληση και απόλαυση.

Τα ιδιαίτερα θετικά αποτελέσματα της όλης προσπάθειας, η βαθύτερη δηλαδή γνώση της μητρικής (ελληνικής), η ταχύτερη διαγλωσσική σκέψη, η ταυτόχρονη βελτίωση του λεξιλογικού δυναμικού σε δύο (ενίοτε και περισσότερες) γλώσσες, οδήγησαν σε μια πρώτη απόπειρα συλλογής υλικού για τη σύνταξη δίγλωσσου, αρχικά, λεξικού δημοσιογραφικών - επικοινωνιακών όρων.

**STRATEGIES DE PERFECTIONNEMENT DE LA LANGUE MATERNELLE
DANS LE CADRE DE L' ENSEIGNEMENT UNIVERSITAIRE DES LANGUES
ETRANGERES.**

Zoé Ververopoulou

RESUME

Essayer de promouvoir systématiquement, bien qu' indirectement, la langue et la terminologie grecques à travers l' enseignement universitaire des langues étrangères, tel est l' objectif d' une démarche méthodologique adoptée dans le cadre du cours du français sur objectifs spécifiques, dispensé par le département de journalisme et des médias de l' Université Aristote deThessalonique.

Les besoins langagiers des apprenants du département ci-dessus s' avèrent d' une quantité et d' une diversité remarquables, étant donné que la capacité d' accès à plusieurs codes linguistiques ainsi que l'

utilisation impeccable de la langue maternelle constituent des conditions sine qua non pour la pratique journalistique. Par conséquent, la stratégie didactique s' est orientée vers une participation plus active des étudiants au processus d' apprentissage, en les initiant, avec des exercices de réexpression, d' une typologie spécifique, à la traduction et à l' étymologie, en attribuant à cette pratique un caractère ludique et en transformant "la chasse" au terme pertinent en défi et en pur plaisir.

Les résultats positifs de cette expérience (enrichissement de la langue maternelle, flexibilité de la réflexion comparative et analogique chez les apprenants, amélioration simultanée, en deux langues, des compétences communicatives et du potentiel lexical des étudiants ont abouti à la conception et une première ébauche d' un projet à long terme, concernant, la confection d' un dictionnaire, bilingue initialement, de termes journalistiques.

Θεσμός στέρεος και διηνεκής, η διδασκαλία των ξένων γλωσσών στην πλειοψηφία των ελληνικών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθίσταται εμφανώς όλο και πιο αναγκαία, ενώ ο ρόλος της δικαιώνεται κι αναβαθμίζεται σε σπουδαιότητα, καθώς οι συνθήκες επικοινωνίας που δημιουργούνται στο πλαίσιο της Ενωμένης Ευρώπης, επιβάλλουν την ιδιαίτερη μέριμνα για μια πολύπλευρη γλωσσική κατάρτιση, η οποία, συχνά, οφείλει να περιλαμβάνει και τη μύηση σε ειδικούς τομείς της ξενόγλωσσας ορολογίας.

Το σχετικά νεοσύστατο Τμήμα Δημοσιογραφίας και Μ.Μ.Ε. του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης λοιπόν, με ξεχωριστή ευαισθησία απέναντι στις σύγχρονες επιταγές αλλά παράλληλα λαμβάνοντας υπόψη και τις αναμφισβήτητα αυξημένες γλωσσικές ανάγκες των διδασκομένων, επεξεργάστηκε ένα πρόγραμμα σπουδών, σύμφωνα με το οποίο δύο ξένες γλώσσες της επιλογής των φοιτητών διδάσκονται υποχρεωτικά, σε τρίωρη εβδομαδιαία βάση, σε όλα τα εξάμηνα των 4ετών σπουδών του εν λόγω Τμήματος.

Ποιές ακριβώς όμως είναι οι προαναφερθείσες γλωσσικές ανάγκες και ποιά η ιδιαιτερότητα του συγκεκριμένου φοιτητικού κοινού; Πηγή και ταυτόχρονα απόρροια τούτου του προβληματισμού μια έμμεση αλλά συστηματική προσπάθεια για την προαγωγή της ελληνικής γλώσσας και ορολογίας, η οποία πραγματοποιείται στο πλαίσιο της διδασκαλίας της γαλλικής ως ξένης γλώσσας και ως γλώσσας ειδικότητας στους πρώτους, σε εθνική κλίμακα, δημοσιογράφους πανεπιστημιακής εκπαίδευσης. Έτσι, πέρα από την ανάπτυξη των δυνατοτήτων πρόσβασης σ' έναν επιπλέον γλωσσικό κώδικα (τη γαλλική γλώσσα) και

σε ορισμένα από τα ειδικά λεξιλογικά πεδία του, πράγμα που αποτελεί σαφώς και τον γενικότερο, βασικό στόχο του μαθήματος, η διδασκαλία επιχειρεί επίσης να προνοήσει για κάποιες ειδικές επαγγελματικές απαιτήσεις του δημοσιογραφικού χώρου, που ξεπερνούν ενδεχομένως τα στενά όρια ενός συνηθισμένου πανεπιστημιακού μαθήματος ξένης γλώσσας, για να αγγίξουν το στοχασμό για μια ευρύτερη, γλωσσική, ή καλύτερα, δια-γλωσσική παιδεία.

Με αφετηρία χάραξης της εκπαιδευτικής τακτικής το γεγονός πως η Γλώσσα - με όλους τους δυνατούς συνειρμούς που επισύρει ο όρος - αποτελεί, τόσο όσον αφορά στη λήψη - κατανόηση όσο και στη μετάδοση - μεταγραφή πληροφοριών, το πρωταρχικό εργαλείο του δημοσιογράφου (1), επικεντρώσαμε μέρος της διδασκαλίας σ' ένα είδος "συγκριτικής" θεώρησης των δύο γλωσσών, ακολουθώντας μια πολύ συγκεκριμένη πρακτική. Η ξένη - εδώ η γαλλική - γλώσσα λειτουργεί δηλαδή ως εφαλτήριο για μια κατάδυση στα άδυτα του ελληνικού λόγου, μητρικής γλώσσας των φοιτητών, οι οποίοι ανιχνεύουν, κατά τη διάρκεια του μαθήματος, ό,τι διαφορετικό αλλά και ό,τι κοινό υφίσταται μεταξύ δύο ετεροειδών γλωσσικών κωδίκων. Και πράγματι, μέσω της συνειδητοποίησης άλλοτε της ταύτισης κι άλλοτε της ετερότητας και με τις αναγκαίες αναφορές σε διαπολιτισμικά φαινόμενα, οι φοιτητές κατορθώνουν να αυτοπροσδιοριστούν σαφέστερα και επαρκέστερα ως φυσικοί ομιλητές της ελληνικής, στην οποία και εμβαθύνουν σταδιακά, "δια παρακαμπτηρίου οδού" ο διδάσκων της ξένης γλώσσας ταυτίζεται έτσι τελικά, με αυτόν της Γλώσσας, άρα οφείλει να χειρίζεται εξίσου άψογα και τη μητρική γλώσσα των μαθητών του, πράγμα που άλλωστε αποτέλεσε, στο συγκεκριμένο πανεπιστημιακό τμήμα, ένα από τα κριτήρια πρόσληψης των καθηγητών των ξένων γλωσσών.

Βασική μέθοδο για την επίτευξη του στόχου που μόλις περιγράψαμε αποτελεί η μετάφραση. Οχι βέβαια η συστηματική, που θα αποσκοπούσε στην κατάρτιση επαγγελματιών μεταφραστών αλλά η επονομαζόμενη *παιδαγωγική* μετάφραση (2) η οποία ορίζεται ως ένα από τα μέσα που χρησιμοποιούνται στη διδακτική των γλωσσών, για την αρτιότερη εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας. Και πάλι ωστόσο θα πρέπει να διευκρινήσουμε πως καθόλου δεν πρόκειται για γραπτή μετάφραση, με την παραδοσιακή έννοια της μεταγραφής κειμένων από τη μία γλώσσα στην άλλη (theme και version) αλλά για μια πολύ ειδική μορφή της εν λόγω δραστηριότητας, προϊόν, όχι μόνο εμπειρίας και διερεύνησης αναγκών των εκπαιδευόμενων δημοσιογράφων αλλά και ανταπόκρισης στην υψηλή και επίμονη ζήτηση από μέρους τους, του εκάστοτε ακριβούς ελληνικού αντίστοιχου ενός όρου. Απαίτηση καθ' όλα θεμιτή και απολύτως κατανοητή άλλωστε, στο μέτρο που αντιλαμβάνονται και οι ίδιοι τη μελλονική πρακτική χρησιμότητα της διαδικασίας αυτής, η

οποία, πέρα από την ασφάλεια που τους προσφέρει, σχετίζεται άμεσα με την ταυτόχρονη καλλιέργεια ικανοτήτων α)ερμηνείας και β)επανέκφρασης (3), πράγμα που προϋποθέτει βέβαια την τέλεια κατανόηση της γλώσσας-εκκίνησης (ή γλώσσας-πηγής) και την άριστη χρήση της γλώσσας-άφιξης (ή γλώσσας-στόχου).

Επιχειρώντας να ενισχύσει την επαγγελματικού προσανατολισμού στρατηγική της, η διδασκαλία προβλέπει ασκήσεις που στηρίζονται σε μεταφραστικές τακτικές μεν, χωρίς ωστόσο αμιγή μεταφραστική υπόσταση. Αναλυτικότερα, πρόκειται για ειδικές ασκήσεις σύνθεσης μάλλον ή επαναδιατύπωσης, σε επίπεδο ενδογλωσσικό (intralingual) ή διαγλωσσικό (interlingual) (4). Ζητείται δηλαδή από τους φοιτητές, όχι να μεταφράσουν λέξη προς λέξη αλλά να ανασυστήσουν το νόημα ενός κειμένου (5) αφενός από τα γαλλικά και πάλι στα γαλλικά και αφετέρου από τα γαλλικά στα ελληνικά, διαφοροποιώντας ενίοτε και το είδος του λόγου: για παράδειγμα, προτείνονται ασκήσεις σημειώσεων, περιληπτικής απόδοσης ενός άρθρου, μιας συνέντευξης ή μετατροπής τους σε άρθρα για ελληνικά έντυπα, πράγμα που προαπαιτεί φυσικά τη γνώση των κανόνων της δημοσιογραφικής γραφής κι ακόμα ασκήσεις μεταγραφής ειδήσεων, όπως αυτές προβλήθηκαν από ένα μέσο (π.χ. την εφημερίδα), για ένα άλλο (π.χ. τηλεόραση), με ταυτόχρονο πέρασμα από την ξένη στη μητρική γλώσσα (κάποτε δε και αντίστροφα).

Είναι φανερό ότι η παραπάνω τυπολογία ασκήσεων αναπτύσσει συγκεκριμένες δημοσιογραφικές, επικοινωνιακές δεξιότητες, γεγονός που τη συνδέει άμεσα με τη σύγχρονη διδακτική και τη θεωρία της επικοινωνιακής προσέγγισης (6) και παράλληλα, αναπάντεχα, με την παραδοσιακή μεταφραστική πράξη, η αποτελεσματικότητα της οποίας είχε έντονα αμφισβητηθεί στο πρόσφατο παρελθόν. Επανακάμπτε λοιπόν δριμύτερη η μετάφραση, και, υπό νέα πλέον μορφή (7), οδηγεί, μέσα από τη στενή επαφή δύο γλωσσών, στην τελειοποίηση της μητρικής, αποδεσμεύει τους φοιτητές από τη στενή και απαιτητή αντίληψη του γλωσσικού ισομορφισμού και τον κίνδυνο της παρεμβολής (interférence), και, τέλος, τονίζει την προτεραιότητα του νοήματος (sens), που πηγάζει από τα συμφραζόμενα, έναντι της σημασίας (signification) μιας μεμονωμένης λέξης. (8)

Περνώντας κατόπιν στην περιγραφή μιας δεύτερης πρακτικής, η οποία αξιοποιεί με θετικό τρόπο, στο πλαίσιο μιας στρατηγικής ενθάρρυνσης, την έμφυτη ροπή των διδασκομένων προς γλωσσικές αντιπαραβολές, θα εξηγήσουμε με ποιό τρόπο, προφορικές, μεταφραστικές ασκήσεις ευνοούν όχι μόνο τη γνώση της μητρικής αλλά και μια πλατύτερη διαγλωσσική αγωγή, προσδίδοντας συγχρόνως νέα δυναμική κι ενδιαφέρον στο μάθημα. Έτσι, κατά τη διάρκεια της καθαυτής διδασκαλίας της ξένης γλώσσας, ζητείται στιγμιαία κι επιλεκτικά από τους φοιτητές, σ' ένα είδος brainstorming, να αναφέρουν το αντίστοιχο

κάποιας λέξης, ενός όρου ή μιας γαλλικής έκφρασης στα ελληνικά, είτε πρόκειται για στοιχείο της απλής καθημερινής γλώσσας, του δημοσιογραφικού λόγου, της ορολογίας των μέσων και της επικοινωνίας ή του χαρακτηριστικού *jargon* του χώρου, πάντα στο πλαίσιο συγκεκριμένων κειμένων. Αντικειμενικός σκοπός μας, αφενός να ελεγχθεί η κατανόηση και αφετέρου να καταστούν εμφανείς οι πολυσύνθετοι μηχανισμοί λειτουργίας και η ιδιαίτερη εσωτερική λογική κάθε γλώσσας. Παράλληλα, η ευθύνη της επιτυχίας της εκπαιδευτικής διαδικασίας εκχωρείται αυτόματα από τον διδάσκοντα στους φοιτητές, καθώς η εν είδει γλωσσικής ψηλάφησης δραστηριότητα διεξάγεται συλλογικά και έτσι ευνοεί την αλληλεπίδραση. Οι, ούτως ή άλλως, ιδιαίτερα γοργοί ρυθμοί σταδιακά επιταχύνονται η μετάβαση από τη μία γλώσσα στην άλλη συντελείται με προοδευτικά αυξανόμενη ευχέρεια ενώ η συμμετοχή εκτινάσσεται στα ύψη, αφού και ο πιο σιωπηλός φοιτητής διόλου δεν προτίθεται να μείνει έξω από το παιχνίδι. Γιατί πραγματικά, το κλειδί της επιτυχίας της συγκεκριμένης πρακτικής είναι ο "παιγνιώδης" χαρακτήρας της και η ενεργή, δημιουργική συμβολή που αβίαστα εγείρει εκ μέρους των διδασκομένων.

Έτσι, η για χρόνια εξοβελισμένη μητρική γλώσσα από τη διδακτική των ξένων γλωσσών αποδεικνύεται σωτήρια (9) τόσο για την αναζωπύρωση του ενδιαφέροντος όσο και για τις ιδιαίτερες ανάγκες ενός κοινού, που οφείλει να διαθέτει ανεπτυγμένο αισθητήριο και ξεχωριστή ευαισθησία σε θέματα γλωσσικής έκφρασης. Η "θήρα" της κατάλληλης λέξης λειτουργεί ως πρόκληση για εξαιρετικές μεταφραστικές επιδόσεις, με αποτέλεσμα, συχνά, σε ζητήματα ειδικού λεξιλογίου, να διορθώνονται ή να εμπλουτίζονται λήμματα λεξικών ενώ η συνεργασία των φοιτητών, των οποίων οι ειδικές επί του αντικειμένου τους γνώσεις προοδευτικά αυξάνουν, με τον μη ειδήμονα αλλά υψηλής γλωσσικής ικανότητας διδάσκοντα, αποφέρει πολλές φορές αξιοσημείωτα εύστοχες μεταφραστικές λύσεις.

Η συνεχής άσκηση βελτιώνει σημαντικά το χειρισμό του γραπτού και προφορικού ελληνικού λόγου καθώς η συγκριτική διεργασία βοηθά να απελευθερωθεί το παθητικό λεξιλογικό απόθεμα και να αναχθεί, η έμμεση τούτη ενασχόληση με τη μητρική, σε μια προβληματική ουσίας για την ακρίβεια, την ορθότητα, τη σαφήνεια, την περιεκτικότητα και την ενάργεια του αρθρωμένου λόγου με έμφαση σε δημοσιογραφικές πρακτικές. Άμεση επίσης συνέπεια της διεύρυνσης του λεξιλογικού δυναμικού και στις δύο γλώσσες και της ταχύτερης διαγλωσσικής σκέψης αποτελεί το ισχυρότερο αίσθημα άνεσης και ασφάλειας του φοιτητή, που θα του επιτρέψει να ενταχθεί πληρέστερα, μελλοντικά, στο πολύγλωσσο διευρωπαϊκό περιβάλλον. Εντός των ορίων μιας τέτοιας συλλογιστικής, επικουρικά και όπου υπάρχει γνωστική επάρκεια εκ μέρους του διδάσκοντα, οι μεταφραστικές αντιπαραβολές εκτείνονται περιστασιακά στα αγγλικά και στα γερμανικά, τις δύο άλλες

δηλαδή προσφερόμενες γλώσσες στο Τμήμα Δημοσιογραφίας και Μ.Μ.Ε., ενώ άλλοτε επιχειρούνται ερμηνευτικές αναγωγές στα αρχαία ελληνικά και στα λατινικά.

Στο σημείο αυτό, προστίθεται άλλη μία "παιγνιώδης" γλωσσική τακτική, η οποία ενισχύει με τη σειρά της τη διαγλωσσική εκπαίδευση, καθιστώντας εμφανείς, μορφικές και σημασιολογικές μεταλλαγές, λανθάνουσες ομοιότητες, ή κοινές γλωσσοπλαστικές μεθόδους μεταξύ διαφορετικών γλωσσών. Ο λόγος περί ετυμολογίας, η οποία κεντρίζει ακαριαία την προσοχή και το ενδιαφέρον των φοιτητών, ίσως γιατί το αίσθημα που καταλείπει μια ετυμολογικής χροιάς παρατήρηση, μοιάζει με πραγματική μύηση στη μαγεία και στη μυστική συνάφεια λέξεων και γλωσσών. Ο αρχικά συμπαγής και δυσπρόσιτος κώδικας ξαφνικά αποκρυσταλλώνεται, το άγνωστο αποσυναρμολογείται σε απροσδόκητα γνωστά, συστατικά στοιχεία, η γνώση της καταγωγής των λέξεων ισοδυναμεί με αποκάλυψη. Περιπτώσεις δανείων και αντιδανείων σχολιάζονται με ιδιαίτερη έμφαση, δεδομένου ότι βοηθούν τους φοιτητές να αντιληφθούν και να εμπεδώσουν άμεσα τα εξελικτικά σχήματα και την εντυπωσιακή ενίοτε αλληλεπίδραση, φαινομενικά ασύμβατων γλωσσών. Επιπλέον, η διαρκής πρακτική διαγείρει την αυτενέργεια, με αποτέλεσμα, ανατρέχοντας στην ετυμολογία ή βασιζόμενοι σε συγκριτικά στοιχεία και στη γνώση άλλων γλωσσών, οι φοιτητές να είναι σε θέση, να εκμαιεύουν νόημα χωρίς σχολαστική λεξιλογική εξομάλυνση και να αναγνωρίζουν τις ξένες επιδράσεις στην ελληνική, την οποία πλέον θεωρούν υπό το φως της διευρυμένης γλωσσικής εμπειρίας, που τους παρέχει η ξενόγλωσση αγωγή.

Ως επιστέγασμα της ιδιότυπης και πολυμέτρωτης αυτής προσπάθειας προέκυψε μια πρώτη συλλογή υλικού για τη σύνταξη αρχικά δίγλωσσου λεξικού δημοσιογραφικών-επικοινωνιακών όρων, δραστηριότητα η οποία τελικά εντάχθηκε στο γενικότερο πλαίσιο του ξενόγλωσσου προγράμματος του Τμήματος. Ως εκ τούτου, το ίδιο εγχείρημα πραγματοποιήθηκε και με τις δύο άλλες διδασκόμενες στο Τμήμα γλώσσες (αγγλικά - γερμανικά), πάντα σε συνεργασία φοιτητών και διδασκόντων, με μακροπρόθεσμο ωστόσο χρονικό όριο ολοκλήρωσης. Εξάλλου, για την επεξεργασία ενός παρόμοιου προγράμματος απαιτούνται ειδικοί συνεργάτες - γλωσσομαθείς κατά προτίμηση - δημοσιογράφοι δηλαδή, επικοινωνιολόγοι, γλωσσολόγοι και λεξικολόγοι, οι οποίοι να συνεισφέρουν απλόχερα χρόνο, ειδικές γνώσεις και επιστημονική στήριξη. Απώτερη επιδίωξη, η εκπόνηση τετράγλωσσου λεξικού και συγχρόνως, η απόπειρα απόδοσης στα ελληνικά αμετάφραστων, μέχρι στιγμής, όρων και νεολογισμών του συγκεκριμένου γνωστικού πεδίου, έμπρακτο δείγμα της διαγλωσσικής παιδείας που παρέχει ένα ελληνικό πανεπιστημιακό τμήμα δημοσιογραφίας αλλά και συμβολή μαζί σ' αυτήν.

Τελειώνοντας, θα θέλαμε και πάλι να τονίσουμε πως η ιδιαιτερότητα της σχέσης του συγκεκριμένου φοιτητικού κοινού με τη γλώσσα, ως φαινόμενο γενικό και τις γλώσσες ως ετερογενείς επικοινωνιακούς κώδικες, υπαγόρευσε τη συγκεκριμένη διδακτική στρατηγική, έτσι ώστε: α) να καλύψει αντικειμενικές επαγγελματικές απαιτήσεις αλλά και να καλλιεργήσει μια ευρύτερη πολυ-γλωσσική ευαισθησία, β) να μεταδώσει γνώση μέσα από δημιουργικές, ευέλικτες και γι' αυτό διόλου ανιαρές διαδικασίες και τέλος γ) να μυήσει στην αισθητική σχεδόν απόλαυση που μπορεί να αποφέρει η μεγάλη εξοικείωση με το γλωσσικό εργαλείο. Ο φοιτητής του Τμήματος Δημοσιογραφίας εξελίσσεται λοιπόν βαθμιαία - αρχικά στο πλαίσιο του ξενόγλωσσου μαθήματος κι έπειτα κι έξω απ' αυτό - σε πραγματικό γλωσσόφιλο, ο οποίος, όχι μόνο θα αρθρώσει αργότερα δημόσια, σαν επαγγελματίας, άρτιο, προσωπικό, ρέοντα και διαυγή ελληνικό λόγο αλλά και θα ανταπεξέλθει επαρκώς σ' ένα πολύγλωσσο περιβάλλον, με την αυτοπεποίθηση και την ποιότητα που μόνο μια ευρεία γλωσσική παιδεία εξασφαλίζει.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1.D. LEHMANN "Avons-nous besoin des besoins langagiers? ", *Publics spécifiques et communication spécialisée*, Hachette, 1990, σσ. 81-87.
- 2.K. DEJEAN LE FEAL, "Traduction pédagogique et traduction professionnelle", *Le Français dans le Monde*, 1987, numéro spécial, σσ. 107-112.
- 3.M. LEDERER, *La Traduction simultanée*, Minard, 1981, σ. 385.
- 4.R. JACOBSON, *Essais de linguistique générale*, Minuit, 1978, σ. 79.
- 5.Παρόμοιες ασκήσεις χρησιμοποιούνται στο 'Ecole supérieure d' interprètes et de traducteurs (ESIT) του πανεπιστημίου Paris III για την εκπαίδευση επαγγελματιών διερμηνέων και μεταφραστών.
- 6.E. LAVAUT, *Fonctions de la traduction en didactique des langues*, Didier Erudition, 1985, σ. 86.
- 7.J. R. LADMIRAL, "Traductologiques", *Le Français dans le Monde*, 1987, numéro spécial, σσ. 18-25.
- 8.D. SELESKOVITCH, M. LEDERER, *Interpéter pour traduire*, Didier Erudition, 1986, σ. 111.
- 9.R. GALISSON, *D' Hier à Aujourd' hui, la didactique générale des langues étrangères*, CLE International, 1980, σ. 64.

Ζωή Βερβεροπούλου
Ε.Ε.Π Γαλλικής Γλώσσας στο
Τμήμα Δημοσιογραφίας και Μ.Μ.Ε. του Α.Π.Θ

Εθνικής Αντίστασης 14
57008 Θεσσαλονίκη